

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

779. An, & qualiter facienda collatio, vel etiam alius actus cum consilio alterius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

semper præponderet id, quod conceditur, ita multò minus collatio ex eo, quod provisus recipiat beneficium propter officium. *Loth. loc. cit. n. 2.* porro de Simonia quæ in provisione beneficiorum committitur ex professo alibi.

PARAGRAPHVS III.

De modo, quo fieri debet collatio.

Questio 778. An, & qualiter necesse sit præmittere examen collationi beneficiorum simplicium: dico simplicium; qualiter enim præmittendum collationi parochiarum seu beneficiorum curatorum, aut etiam deputatiō vicarii curati temporalis & perpetui, de eo satis accuratè actum, ubi de vicariis & parochiis: dico etiam collationi, hoc est, libera, quæ fit absque presentatione, qualiter enim præmittendum examen institutioni, vel etiam presentationi, dictum quoque est alibi.

Respondeo primò: dum providetur beneficium per collationem, sive ab Episcopo, sive à Prælati inferioribus, regulariter opus non est examine per concursum, aut faciendo per Examinatores synodales, non solum spectato jure antiquo (ut pote vi cuius requiritur solum idoneitas in promovendo juxta *c. consuetus. 2. de appellat. & Abb. Franc. Decium & c. ibidem*) sed etiam novo Trid. utpote quod pro solis curatis beneficiis præscripsit formam examinis per concursum, in aliis autem requisivit solum habilitates de jure communi necessarias; quæ, cum aliunde notæ esse possint conferenti, opus non est hoc examine. *Gonz. gl. 6. à n. 242. citans quam plurimis. Castrop. tr. 13. de benef. d. 3. p. 4. n. 1. Garc. p. 9. c. 3. n. 4. dixi regulariter; quia quandoque ex speciali privilegio Apostolico aut consuetudine, vel statuto quorundam Ecclesiarum beneficia quædam simplicia per concursum sunt providenda: qualiter ex *constit. Sixti IV. & Leon. X. conferendos esse canonicatus doctorales & magistrales cujuslibet Cathedralis in regnis Castella, testantur Castrop. loc. cit. p. 3. n. 1. Gonz. loc. cit. n. 246.* Item sic beneficia patrimonialia filiis patrimonialibus in quibusdam Hispaniæ diocesisibus per concursum conferenda, testantur eisdem.*

2. Respondeo secundò: sed neque opus est ullo alio examine in isto casu notæ conferenti idoneitatis; quia nullibi in jure pro his beneficiis præscriptum examen pro forma. *Castrop. cit. p. 4. n. 4. Gonz. gl. 5. n. 86.* dicens examinari non debere in ordine ad hæc beneficia eos, qui notoriè literati sunt & habiles, citans pro hoc *Felin. in c. fin. de præsump. n. 28. Mandos. in reg. 24. q. 3. n. 3. Lamb. de jure p. 12. p. 1. q. fin. a. 3. n. 1. & c.* Et speciatim n. 87. ex *Rebuff. in pr. tit. de rescripto in forma pauperum pro graduatiō, idem dicens de graduatis, ne aliàs Universitatibus fiat injuria; eo quòd hi examinati jam sint & approbati in Universitatibus; Verùm & graduati per ipsum Trident. sess. 7. c. 13. excipiuntur ab examine, etiam dum ad præsentationem vel electionem ad istiusmodi simplicia promoventur: sed neque quicquam de aliis per collationem liberam promovendis ibidem aut alibi disponit Trid. cum*

solum loquatur de beneficiis jurispatronatùs & electivis, seu per institutionem & confirmationem acquirendis; seu nihil aliud vetat, quàm institutionem & confirmationem cujusvis beneficii Eccles. fieri sine prævio examine instituendi seu confirmandi factò per Ordinarium, *Castrop. cit. n. 3. & 4.*

3. Hinc etiam jam inferitur, eo ipso, quòd quis admissus sit & initiatus sacris Ordinibus sive à collatore ipso Episcopo, sive ab alio, præsumatur habilis ad simplicia beneficia, ita ut novo examine opus non sit. *c. accepimus. de arat. & qual. & ibi Hostien. n. 12. Rebuff. in pr. tit. de rescripto in forma pauperum & c. Castrop. loc. cit. n. 4.* hæc dans rationem, quòd eisdem qualitates ad Ordines & ad beneficium simplex requirantur.

4. Limitanda tamen hæc illatio; quòd semel in ordine ad ordines suscipiendos, vel aliter examinatus examinari amplius non debeat, Primò nisi examen ex statuto, aut speciali aliquo jure esset pro forma statutum; tunc enim etsi aliàs factum in ordine ad alium finem, necessariò repeti debet, aliàs actus corrueret, etsi constaret & notorium esset, promovendum esse valde literatum & idoneum. *Gonz. loc. cit. n. 89. citans Lamb. ubi ante q. 12. a. 3. n. 1. Paris. cons. 12. n. 47. Fusc. de visit. l. 2. c. 5. n. 10. Mandos. ad reg. 24. q. 3. n. 8. & c.* Secundò nisi causa nova supervenisset, qualis esset, si per longum tempus studia intermissa, & hinc prudenter præsumi posset literaturæ necessariæ oblitum, *Castrop. loc. cit. Gonz. n. 96.* Tertio nisi beneficium simplex sit qualificatum, veluti dignitas sine cura, vel canonicatus in cathedrali (vel etiam, ut addit *Gonz. collegiata*) quia similia beneficia requirunt specialem industriam, & consilium, quæ sacri ordines non requirunt. *Castrop. loc. cit. Gonz. n. 102. citans Menoch. de præsump. l. 6. præsump. 91. n. 21.* Quarto, nisi forte beneficium tale simplex haberet adjunctam aliquam administrationem sacramentorum, vel curam aliquam exercendam animarum; tunc enim promovendus etiam sacerdos jam sit, deberet examinari, si aliunde, quàm ex ordinatione non constaret idoneum esse, argumentò *Trid. sess. 14. c. 3. Castrop. loc. cit. Gonz. n. 102.*

Questio 779. An, & qualiter facienda collatio (vel etiam alius actus) cum consilio alterius?

Respondeo primò, cum collatio facienda cum consilio alterius (puta, ex mente fundatoris aut alio jure speciali) teneretur collator eum requirere pro consilio, aliàs collatio, & quilibet alius actus erit ipso jure nullus, ut in terminis collationis est textus expressus in *c. cum in veteri. de elect. & ibi gl. v. expectatum. Butrio n. 1. Imol. n. 1. Abb. n. 3. & seg. Loth. l. 2. q. 2. n. 76. Gonz. gl. 46. n. 5.* citans textum quampl. & AA. in terminis aliorum actuum, puta sententiæ, aditionis hæreditatis, de procuratore, institutore & c. Siquidem requisitio consilii, ubi requiri mandatur, est de forma, adeoque debet præcedere consilium, & esse prius quàm consilium; omisso autem formæ inducit nullitatem. *Gonz. loc. cit. n. 15. ex Felin. in c. ex parte, de constit. n. 1. & seg.* Sed neque huic responsioni obstat textus in *l. quidam. §. Papinianus. & l. Titium & Merium. ff. de administratione tutorum.* ubi probatur, quòd si testator mandavit tutori filii sui, ut administraret tutelam cum consilio matris vel fratris, qui cointutor non erat, tutor talis non teneatur petere consilium de

necessitate, sed tantum de urbanitate, & gesta à dicto tutore illis inconsultis valeant; nam huic difficultati ad elucidationem quoque nostrae responsionis occurrit Bartol. l. 1. ff. de exercit. actione. §. si plures. apud Gonz. loc. cit. à num. 9. (qui etiam n. 14. ait, hanc Bartoli doctrinam & distinctionem esse communiter receptam ab AA. in cit. §. si plures. & in specie ab Alberico ibid. n. 14. Paul. Castrenf. n. 6. Abb. in c. ex parte. de constit. n. 4. Butr. n. 9. Imol. n. 4. Felin. n. 1.) distinguendo nimirum: vel enim assignatur consultor, qui non est, nec esse potest particeps officii, quod habet ille, cui onus petendi consilium imponitur (qualis in illa l. quidam. erat mater, utpote qua tutrix esse non poterat, ut Gl. in cit. l. 1. de exercit. actione ad §. si plures. v. impetravit) & tunc tenet actus non petito consilio: vel assignatur consultor, qui potest esse capax & particeps dicti officii, & in hoc casu jam subdistingendum: vel hoc onus petendi consilium imponitur ab homine alicui habenti potestatem à lege (qualis est tutor vel curator, qui licet nominatus à testatore, habet tamen potestatem à lege. l. 1. ff. de tutel. l. 1. c. de juram. calum.) & jam non tenetur de necessitate petere consilium à consultore, ne potestas legis pendeat ex arbitrio alieno; & hic erat casus, de quo cit. l. Titium & Merium. vel imponitur dictum onus non ab homine, sed ab ipsa lege alicui habenti potestatem ab eadem lege, & tunc actus non tenet, nisi petito dicto consilio, juxta Authens. de non alien. reb. Eccl. l. impuberibus. ff. de suspect. tutor. c. novit. c. quanto. de his, qua sunt à Prel. quos textus citat Gonz. num. 13. Aut denique onus requirendi consilium imponitur ab homine alicui habenti potestatem non à lege, sed ab ipso homine, veluti si dominus mandet suo procuratori vel institutori, ut nihil faciat sine consilio Titii, & tunc quoque actus nullus est, nisi consulto Titio l. 2. l. idemque. ff. mandati. l. sed & si pupillus. ff. de instit. actione. c. cum olim. de arbitris. c. cum in veteri. de elect. c. 2. de corpore vicariis &c. apud Gonz. n. 14.

2. Nihilominus multifariam limitatur responsio nostra à Felin. apud Gonz. à n. 16. Primò, ut non procedat, quando periculum est in mora; quia consulendus erat absens. c. unico. ne sede vac. in 6. & ibi Felin. n. 1. post Abb. ibid. n. 4. cujus limitationis declarationes & sublimitates quinque vide apud Franc. in cit. c. unic. §. fin. n. 3. Secundò, dum aliquid fieri cum consilio alterius mandatur habenti prius potestatem expeditam id faciendi liberè sine tali consilio, v. g. si Papa mandaret ordinario collatori, ut provideat de prima vacatione cum consilio Caj, absque tamen appositione decreti, quòd aliter facta provisio sit irrita, valebit actus seu collatio ipso jure, licet factus inconsulto Caj, & faciens illum actum sit puniendus; quia tale mandatum censetur potius emanare ad excitandam quàm impediendam jurisdictionem, & videtur mandatarius ille potius actum facere ex jure suo & priore potestate, quam habebat per textum c. dilectus. de prac. licet. de off. Ord. c. cum aliquibus. de rescript. in 6. Felin. loc. cit. citans Abb. in c. ex parte. de constit. n. 5. & Imol. n. 4. apud Gonz. n. 17. & 18. dicentem, pro hac limitatione esse pulchram glossam in Clement. de jure patronatus. v. imbibentes. quam Felin. in c. ex parte. n. 2. exornet & 6. modis limitet. Tertiò, dum is, qui consulendus erat, non erat capax dandi consilium. Felin. in cap. ex parte. sub num. 7. apud Gonz. num. 19.

3. Respondeo secundò: petendum est consi-

lium, dum res adhuc est integra, adeòque petitio consilii debet precedere expeditionem actus, v. g. collationis, ita ut si postmodum peteretur, actus sit invalidus, c. cum in veteri. de elect. & ibi Hostiens. Butrio. Abb. &c. quos citat & sequitur Gonz. loc. cit. n. 38. Laym. in c. cum in veteri. n. 6. Petendum etiam congruo & competente tempore, hoc est, ut tantum temporis spatium superfit, quo consultor deliberatum responsum dare queat. Laym. loc. cit. juxta cit. cum in veteri. & Butr. ibi n. 5. & 6. ita ut si is, qui tenebatur requirere consilium, arctavit se ad extremitatem temporis, non valeat collatio, aliisve actus sine consilio gestus, licet propter extremitatem temporis non potuerit habere consilium; hoc enim imputandum est ei, qui in tantum se arctavit. Gonz. loc. cit. nu. 39. ex Abb. in cit. cum in veteri. n. 7. & 9. Laym. loc. cit. hinc

4. Respondeo tertio: ita requirendum consilium, ut consultor habeat tempus sufficiens ad deliberandum, priusquam respondeat, adeò, ut unus impedire possit, quo minus responsum detur ante tempus competenti deliberationi sufficiens. Laym. loc. cit. quapropter post petitum consilium expectandum est responsum debito & congruo tempore, hoc est, necessario ad hoc, ut consultor possit cuncta rimari & considerare, juxta c. cum in veteri. & Innoc. Butr. Abb. & alios ibi. Gonz. n. 40. ne, si eo responso non expectato intra tempus congruum progrediatur, actus sit nullus. Gonz. loc. cit. n. 5. & ne, si consultor repente consulat, consilium sit nullum, ut Butrio. in c. si pro debilitate. n. 13. de off. Deleg. Felin. in c. Ecclesia S. Maria. n. 12. de constit. & alii apud Gonz. num. 45. prout sententia est ipso jure nulla, si fuit lata intra tam breve tempus, ut acta verisimiliter non potuerint videri; ut Jason. in l. judices. n. 2. c. de judiciis. Fed. de Sen. in 17. de sententia. n. 3. & plures alii apud Gonz. n. 46. Quòd tamen consilium fuit requisitum opportunè, & expectatum debito tempore & competente, si consultor differat plus debito respondere, vel non vult impendere consilium, potest procedi ad actum, non expectato consilio, ut probatur à contrario sensu c. cum in veteri. Gonz. n. 60. citans Abb. in cit. c. num. 8. & Butr. n. 7. Lamb. de jure pat. l. 2. p. a. q. 4. a. 11. num. 2. &c.

5. Respondeo quartò: qui tenetur conferre, vel alium actum expedire cum consilio alterius, dum exquisivit illud, & expectavit congruo tempore, non tenetur illud sequi. c. cum in veteri. c. cum olim. de consuetud. c. 1. de Capell. monach. Gonz. loc. cit. n. 61. cum comuni, id speciatim probans, in variis exemplis à num. 62. de natura enim consilii est, & ex proprio significato, quòd non obliget. c. nullus ex consilio. de reg. juris in 6. c. denique. dist. 4. Gonz. n. 75. citans insuper Abb. Felin. Decium in c. 1. de constit. & plenissimè Menoch. de arb. l. 2. cas. 38. & generatim loquendo, libertas esse debet petentis consilium, ut examinare apud se possit, num consilium expedit. Laym. loc. cit. n. 9.

6. Limitanda tamen hac responsio primò, nisi consilium detur non habenti plenum intellectum; tunc enim sequendum, aliter actus erit ipso jure nullus, juxta l. impuberibus. ff. de suspect. tutor. ubi, quòd impuberes possunt curatores suos de suspectis accusare, modò id faciant ex necessariorum consilio, quòd sequi tenentur, & quo sunt minores, & plenum intellectum non habent, ut Bartol. in dict. l. & AA. communiter. Gonz. loc. cit. n. 77. citans insuper Butr. in c. cum olim. de arb. n. 15. & Abb. ibid.

ibid. nam. 5. existimari siquidem in eo casu debet, mentem mandantis esse, ut sine illius consensu & approbatione nihil agatur; quia alioqui negotio non satis prospectum esset. Laym. *cit. n. 9.* Secundò, nisi consilium sit petendum ab eo, qui est particeps officii, juxta *l. Titium. ff. de administr. tutor. ubi*; quòd si quis nominatus tutor testamentarius, ita ut omnia gerat cum consilio fratris testatoris, & hic frater est particeps officii, seu contutor, nihil agatur, nisi tutor hujus contutoris consilium exquisierit, & secutus fuerit. ut *ibi Bartol. Gonz. n. 78.* citatis Abb. & Butr. *ubi ante.* Laym. *loc. cit.* ubi etiam quòd idem dicendum, si ejus, cujus consilium requirendum, alià ratione interlit, v. g. Capituli aut patroni, ne jura Ecclesie diminuantur; tum enim etiam consensus expectandus est per se & ordinariè loquendo. Hinc limitanda est responsio Tertio, nisi consilium ratione subjectæ materiæ sumatur pro consensu, prout contingit in *c. venerabilis. de off. Deleg.* juxta Gl. *ibid. v. consilio.* Gonz. *n. 80.* citans Abb. in *c. cum olim. de arb. n. 4.* Selv. *p. 1. q. 6. n. 2. & c.* Quarto, nisi ex mente proferentis, vel qualitate negotii aliud colligatur, Gonz. *n. 88.* citans Imol. in *c. cum olim.* Franc. in *c. unic. ne Sede vac.* in *6. & c.* Quintò, nisi ex vi specialis statuti, consuetudinis aut rescripti illiteratus iudex teneatur sententiam dicere cum consilio Sapientis; tunc enim, si illud non fuerit secutus, sententia erit ipso jure nulla, juxta Castrenf. *conf. 1. n. 2. l. 3.* Vantium *de nullitate ex defectu jurisdict. n. 152.* Lancellort. *de ar. sent. p. 2. c. 9. n. 13.* Menoch. *de arb. l. 1. q. 23. n. ult. & c.* apud Gonz. *à num. 82.* Denique dum dicitur, ut procedatur de, vel ex consilio, debere aliquem sequi hoc consilium; secus, si dicatur *cum consilio*, tradunt Jo. And. in *c. nullus ex consilio. n. 10. de reg. juris. in 6. & Alberic. in l. quidam decedens. ff. de administr. tutor.* apud Gonz. *n. 85.* qui tamen *num. 86.* ait, veriore esse opinionem contrariam: ed quòd in jure non reperiatur fundata ista differentia. citat pro hoc Bartol. in *l. 1. §. si plures. de instit. actione.* Imol. in *c. cum olim. de arb. n. 8.* Gemin. in *c. 1. ne Sed. vac. §. fin. in 6.* Franc. *ibid. n. 5.* Ait tamen Gonz. *n. 87.* quòd si diceretur, ut procedatur secundum vel juxta consilium, illud necessariò sequendum sit; ed quòd si mandetur pronunciari sententia juxta, vel secundum consilium, & pronunciaretur contra vel prater illud, nemo ambigat violari formam traditam, & actum corrumpere, juxta *cap. cum dilectis. de rescript. c. cui. de non sacerdotali. de prob. in 6.* citat pro hoc Lap. in *reg. nullus ex consilio. n. 1. de reg. juris in 6.* Butr. in *c. cum olim. de arb. n. 19.* qui etiam dicat, non esse in hoc differentiam inter dicere: *de consilio*, & dicere: *juxta vel secundum consilium*, plures alias limitationes erui posse ex dictis à Gemin. & Franc. *loco ult. cit.* ait Gonz. *n. 88.*

7. Denique ad illud, quòd hic queri poterat, num. si lege, statuto, aut ex commissione alicui facta ad actum aliquem, v. g. ad electionem expediendum, adhibendum sit consilium aliquorum, talis actus circa illam ipsam personam, cujus consilium exquirendum, exerceri valeat, v. g. ea eligi, vel ei conferri beneficium possit. Respondetur affirmativè, Argumento *c. cum in veteri.* Laym. *ibid. n. 4.* posse etiam tunc prateriri illam in petendo consilio, prateritum dum & alii prater illam denominari consultores, & ab iis solis peti consilium, tradit Laym. Argumento *cit. cap. & juxta Gl. ibid.* quam sequitur Butrio *ibid. n. 17.* contra Abb. & Jo. And. volentes, saltem tunc in genere ejus ex-

quirendum consilium; ed quòd forma mandati exactè sit servanda; ad quòd tamen respondet Laym. in mandato potius attendendum ad mentem, quam verba mandantis, & in commissione aut mandato excipiendum esse casum specialem, quem ipsemet mandans specialiter exclusum, seu non comprehensum voluit; talem autem esse casum petitionem consilii ab eo quòdam faciendam electionem, quem Electores eligere decernunt.

Questio 780. An, & qualiter collatio (idem est de quocunque alio actu) faciendâ cum alterius consensu?

1. Respondeo primò: si collatio fieri debet cum consensu alterius, facta sine illo est nulla, *c. 1. 29. q. 1. Host. in colim. num. 4. ibidem.* Jo. And. *n. 10.* Imol. *n. 7.* Butr. *n. 14.* Abb. *n. 4.* quos prater alios citat & sequitur Gonz. *gl. 47. n. 3.* consensus enim quando requiritur, semper præsumitur esse de substantia actus. Gonz. *ibid. n. 14.* citans Bald. in *l. fin. c. de bonis, que liberis. n. 16.* Menoch. *de præsumpt. l. 9. præsumpt. 34. n. 12. & 13.* quamvis autem, qui actui consentit, actum ipsum gerere videatur, juxta *l. sicut. ff. de arb. l. si fundus. ff. de pignori. l. si liqueat. c. de inoff. donat. & Bald. ibi. nor. 2.* Tiraq. *de LL. con. nub. gl. 5. ex n. 145.* apud Gonz. *n. 16.* propriè tamen & strictè loquendo, aliud est conferre, aliud conferenti consentire. *c. unico. ne sed. vac. in 6. c. aliud est. ff. de reg. juris.* Gonz. *n. 18.* Sic quidem idem sunt eligere, & electioni consentire, quòdam voluntatis approbationem; sed non ad alios effectus, dum eligens auget numerum suffragiorum, non autem consentiens electioni; sic aliud est vendere, aliud venditioni consentire. Laym. in *c. nulli. de elect. in 6. n. 2.* Quare distinguendum ita, ut consentiens propriè dicatur facere, si sit verus dominus, secus si non sit dominus; cum tunc non tam faciat, quam quandam obstantiam de medio tollat, ut Bald. in *l. ut persentis. c. de servo pignori dato. n. 1.* Gonz. *n. 19.*

2. Respondeo secundò: sicut, dum actus debet fieri de consilio & consensu alterius, sufficit solus consensus illius; cum quilibet consensus habeat in se inclusum consilium eodem contextu. Oldrad. *conf. 44. n. 5.* Franc. in *c. 1. de Clerico egrotante. in 6. & in c. unic. ne Sed. vac. in 6.* apud Gonz. *num. 10. & 11.* Ita etiam, dum actus debet geri de consensu alterius, sufficit solum consilium; cum satis dicatur consentire, qui consuluit. Franc. *loc. ult. cit.* apud Gonz. *n. 12.*

3. Respondeo tertio: dum lex seu dispositio exprimit, seu declarat, quòd consensus ille debeat esse expressus, non sufficit tacitus. Gonz. *num. 20.* citans Jo. And. Franc. Gemin. & Gl. in *c. statutum. de rescript. in 6. & Tiraq. in LL. con. nub. gl. 7. n. 7.* si enim in lege vel dispositione non sit mentio expressi consensus, tunc, si consensus requiritur pro forma, non sufficit tacitus, sed opus est expressio; Gonz. *num. 12.* citans *c. cum ab uno. de re judic. in 6.* juxta Gl. *v. mandantibus.* & *ibid.* Gemin. *n. 2.* Abb. in *c. dilectis. de arb. num. 10.* Gomez. *Mandof. & c. dicensque id variis modis limitari à Granucio l. 1. Theorem. 25. n. 18.* dum verò consensus non requiritur pro forma, probabilius sufficit regulariter consensus tacitus. Gonz. *num. 22.* citans Barth. & Jason. in *l. 1. §. voluntatem. ff. solut. matrim. Roch. de jure patr. v. pro eo, quòd de diceciani consensu.* Lamb. *l. 1. p. 1. q. 2. a. 6. n. 1. & 2.* Tiraq. *ubi ante. n. 6.* & plures alios. Consensus autem expressus dicitur, qui ver-